

SENSE – Program podrške
organizacijama civilnog
društva iz oblasti zaštite
životne sredine u Srbiji

REGIONAL ENVIRONMENTAL CENTER

SWEDEN

BILTEN PROJEKTA

DIJALOG ZA PREVENCIJU PRIRODNOG HAZARDA

www.priodnirizici.rs

BILTEN broj 5, Jun 2015

Stavimo rizike pod kontrolu

Омладинско еколошко удружење
Наша Љубовија

Projekat se realizuje uz podršku programa SENSE koji sprovodi Regionalni centar za životnu sredinu (REC)
Program finansira Švedska agencija za međunarodni razvoj i saradnju (SIDA)

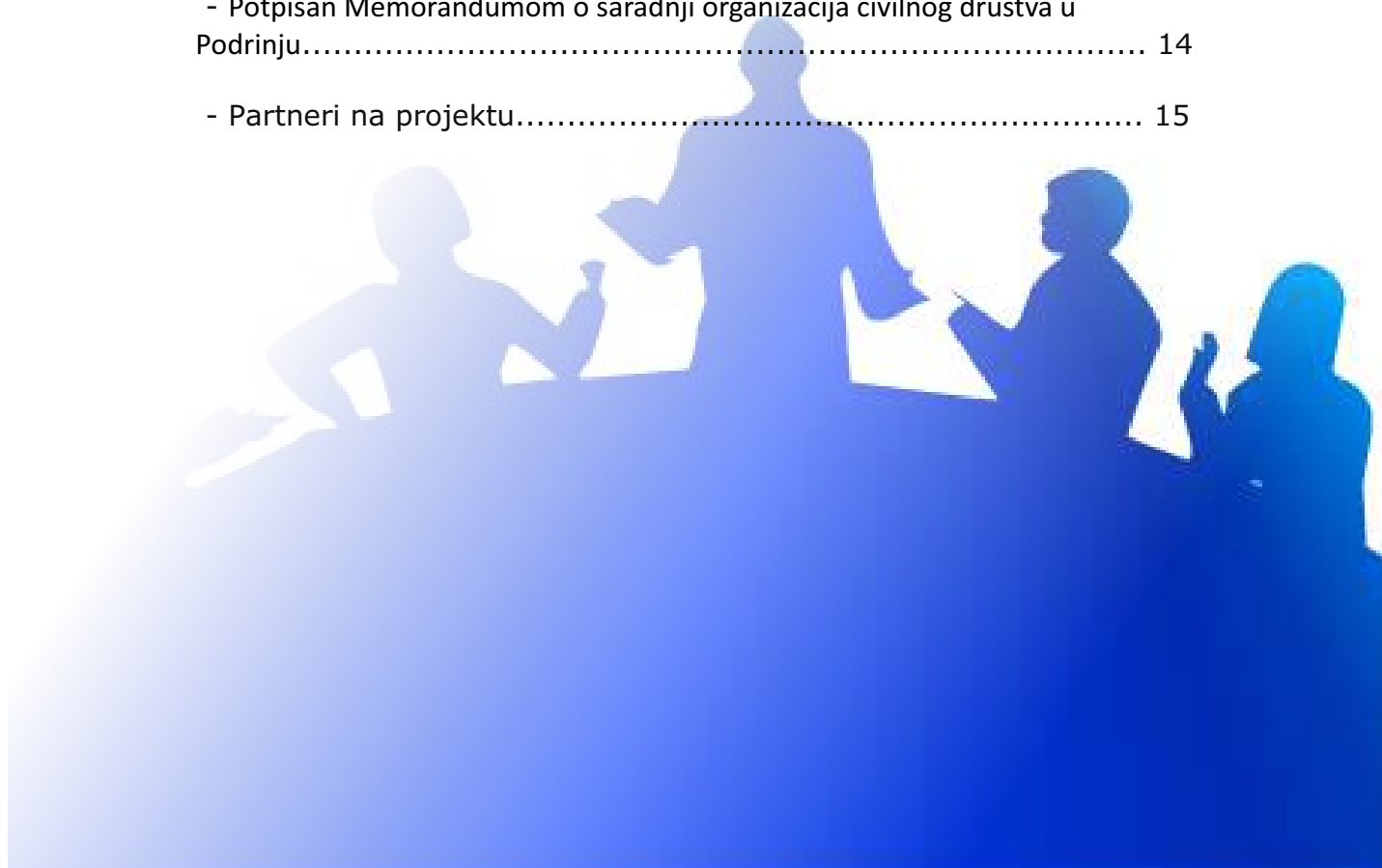
Klizište kod Starog mosta, Mali Zvornik
izvor: Zvornik Danas, maj 2014.

Projekat „Dijalog za prevenciju prirodnog hazarda“ realizuje se na području opština Mali Zvornik i Ljubovija. Projekat sprovodi Unija ekologa „Uneco“ iz Beograda u saradnji sa Udruženjem građana „Eko Drina“ iz Malog Zvornika i Omladinsko ekološkim udruženjem „Naša Ljubovija“ iz Ljubovije preko SENSE programa podrške organizacijama civilnog društva u oblasti životne sredine u Srbiji, koji realizuje Regionalni centar za životnu sredinu (REC). Program finansira Švedska agencija za međunarodni razvoj i saradnju (SIDA). Projekat traje deset meseci (avgust 2014 – jun 2015).

Bilten broj 5, Jun 2015
Izdavač: Udruženje „Eko Drina“ Mali Zvornik
Urednik biltena: Ljiljana Ristanović
Tiraž: 300 primeraka
Štampa: „Plus Kopi“ Šabac
www.priodnirizici.rs

Sadržaj

- Počela primopredaja bujičnih brana.....	4
- Održan drugi krug edukativne kampanje za učenike o klimatskim promjenama i prirodnom hazardu.....	6
- II Konsultativni sastanak: Aktivna lokalna zajednica u upravljanju rizicima od prirodnog hazarda.....	8
- Predlog Plana upravljanja rizikom od prirodnog hazarda za opštine Mali Zvornik i Ljubovija prošao Javnu raspravu.....	11
- Održana Završna konferencija projekta „Dijalog za prevenciju prirodnog hazarda“	12
- Potpisan Memorandumom o saradnji organizacija civilnog društva u Podrinju.....	14
- Partneri na projektu.....	15

Počela primopredaja bujičnih brana

U Opštini Mali Zvornik nedavno je završena izgradnja tri bujične brane za zaštitu od poplava. Brane su izgrađene na Boranjskoj, Maloj i Velikoj reci u sklopu projekta prevencije rizika od poplava za osam opština u Srbiji, koje finansira Program UN za razvoj (UNDP). Krajem juna u Malom Zvorniku i Loznici trebalo bi da bude organizovana zvanična primopredaja bujičnih pregrada, kao što je to krajem maja učinjeno u opštini Osečina, koja je u okviru ovog projekta dobila dve bujične brane za zaštitu od poplava.

Novoizgrađene bujične pregrade u Osečini, kao i prateće čišćenje dva kilometra vodotokova, deo su šireg projekta kojim UNDP podržava napore Vlade Srbije i opština koje su najviše stradale u prošlogodišnjim poplavama.

Predaji brana na Crkvenom potoku u Osečini prisustvovao je direktor Kancelarije za obnovu i pomoć poplavljenim područjima Marko Blagojević, koji je rekao da su to radovi za koje bi on želeo da obeleže 2014. ali i buduće godine.

Bujična brana, Velika Reka

U 2015. u Srbiji napravljene 23 bujične brane

Marko Blagojević

Srbija je počela da radi na prevenciji od elementarnih nepogoda, pa su u skladu s tim ove godine izgrađene 23 bujične brane, izjavio je direktor Kancelarije za pomoć i obnovu poplavljenih područja Marko Blagojević. On je na panel diskusiji "Analiza stanja i potreba u nacionalnom sistemu zaštite kritične infrastrukture" kazao da je pažnja sa obnove usmerena na prevenciju, dodajući podatak da je za proteklih 20 godina napravljeno svega 19 bujičnih brana u Srbiji.

Bujična brana, Donja Trešnjica

On je naglasio da će ove godine u prevenciju biti uloženo 70 miliona evra, što je ukupna vrednost svih projekata koji će početi da se realizuju, a u koje, kako je dodao, spadaju strukturne i nestrukturne mere kao i izgradnja potpuno novih infrastrukturnih objekata na teritoriji više opština u Srbiji.

Bujične pregrade u Osečini prve su izgrađene od ukupno 18 takvih objekata koji se završavaju u osam opština - Krupanj, Mali Zvornik, Vrnjačka Banja, Loznica, Osečina, Ljubovija, Kosjerić i Bajina Bašta.

Projekat izgradnje brana sprovodi se u partnerstvu sa Ministarstvom za državnu upravu i lokalnu samoupravu i Kancelarijom za pomoć i obnovu poplavljenih područja.

Cilj projekta je da opštine, nakon inicijalne faze oporavka od nastalih šteta, unaprede dugoročnu otpornost i bolje se zaštite od budućih poplava.

Izgradnja ovih brana, kao i prateće čišćenje ukupno dva kilometra vodotokova II reda, realizuje se u okviru šireg projekta ukupne vrednosti 1,5 milion dolara.

Izložbom likovnih radova učenici obeležili godišnjicu katastrofalnih poplava

Izložbom crteža i obilaskom domaćinstava koja su u selu Donja Trešnjica (Mali Zvornik) u prošlogodišnjim poplavama pretrpela najveću štetu, učenici Osnovne škole u tom selu obeležili su godišnjicu katastrofalnih nepogoda.

Učitelj Predrag Peđa Spasojević održao je

čas na otvorenom, ispred škole, a deca su na simboličan način podsetila na nedaće koje su im obeležile jedan period detinjstva, tako što su komšijama odneli crteže sa cvećem i porukom „Da se ne ponovi“.

Učenici osnovne škole, Donja Trešnjica

Učenici osnovne škole, Donja Trešnjica

Održan drugi krug edukativne kampanje za učenike o klimatskim promenama i prirodnom hazardu

U okviru edukativne kampanje za osnovce u Podrinju o klimatskim promenama i prirodnom hazardu radionice za učenike na ove teme polovinom maja održane su u Krupnju i malozvorničkom selu Velika Reka. Nakon 170 učenika u Ljuboviji i Radalju, koji su polovinom aprila učestvovali na sličnim radionicama, priliku da prošire svoja znanja u ovoj oblasti, u drugom krugu kampanje, imalo je još toliko učenika Osnovne škole „Krupanj“ u Krupnju i Osnovne škole „Nikola Tesla“ u Velikoj Reci.

Učenicima je na slikovit način, uz pomoć zanimljivih video materijala, prezentovana pojava klimatskih promena i prirodnog hazarda i njihova međusobna veza. Osim o klimatskim promenama i prirodnom hazardu, na radionicama bilo je reči i o mogućnostima smanjenja zagađenja i emisije štetnih gasova, kao važnih preduslova za ublažavanje klimatskih promena. Anonimne ankete

Osnovna škola, Krupanj

sprovedene među učenicima nakon radionica pokazale su da učenici imaju zadovoljavajući nivo znanja u ovoj oblasti.

Posle uspešno održanih radionica o klimatskim promenama i prirodnom hazardu, za učenike u Malom Zvorniku krajem maja održana je i radionica na temu „Imam pravo da znam“, posvećena Arhuskoj konvenciji, odnosno pravu građana na informisanje o pitanjima koja se tiču životne sredine, učešću javnosti u

Edukativna radionica, Velika Reka

Edukativna radionica, Velika Reka

odlučivanju o pitanjima zaštite životne sredine i pravnoj zaštiti kada su prethodna dva prava narušena. Edukatori su interesantnom prezentacijom uspeali da učenicima približe i pojasne ovu, naizgled, tešku temu, pa su rezultati ankete o usvojenom znanju na kraju radionice takođe bili veoma dobri.

Edukativna radionica, Krupanj

Edukativna radionica, Velika Reka

Cilj edukativne kampanje kojom je obuhvaćeno oko 400 učenika u pet osnovnih škola u Podrinju je podizanje svesti dece o pitanjima koja se tiču životne sredine.

Klimatske promene i prirodni hazard – Imam pravo da znam!

„Klimatske promene i prirodni hazard“ i „Imam pravo da znam“ nazivi su publikacija koje su nastale u okviru edukativne kampanje projekta „Dijalog za prevenciju prirodnog hazarda“. Publikacije je izdalo Omladinsko - ekološko udruženje „Naša Ljubovija“ iz Ljubovije radi obezbeđivanja kontinuiranog vannastavnog obrazovanja učenika u ovoj oblasti. Stručnu pomoć i podršku u izradi publikacija pružili su eksperti nosioca projekta - Unije ekologa „Uneko“ iz Beograda, čiji stručni radovi su korišćeni kao osnovna literatura odnosno izvor informacija za priređivanje publikacija.

Oba izdanja štampana su u boji i vrlo kvalitetno, na zadovoljavajućem formatu i u visokoj rezoluciji fotografija

koje ilustruju tekstove i pomažu da učenici sa lakoćom usvoje ponuđena znanja. Izdanja su dostupna i na internet prezentaciji projekta, www.prirodnirizici.rs, u odeljku publikacije.

II Konsultativni sastanak: Aktivna lokalna zajednica u upravljanju rizicima od prirodnog hazarda

Drugi konsultativni sastanak u okviru projekta „Dijalog za prevenciju prirodnog hazarda“, posvećen jačanju otpornosti lokalnih zajednica na elementarne nepogode i aktivnoj ulozi lokalnih zajednica u upravljanju rizicima od prirodnog hazarda, održan je 1. juna u Privrednoj komori Srbije u Beogradu. Na sastaku, koji je okupio predstavnike civilnog sektora i opština u Podrinju i predstavnike relevantnih nacionalnih institucija, definisani su konačni zaključci i preporuke koji nadležnima u Republici Srbiji treba da pomognu da bolje sagledaju nedostatke i potrebe na lokalnom nivou i u skladu s tim kreiraju kvalitetna sistemski rešenja u oblasti upravljanja rizicima od elementarnih nepogoda.

Učesnici II Konsultativnog sastanka

Konstatovano je da na lokalnom nivou nema dovoljno materijalnih i kadrovskih kapaciteta za upravljanje rizicima od elementarnih nepogoda i da je za efikasno delovanje u ovoj oblasti

Učesnici II Konsultativnog sastanka

neophodan nacionalni odgovor na klimatske promene, definisan Planom upravljanja rizikom od prirodnog hazarda na nacionalnom nivou. Neophodno je i uspostavljanje nacionalne kontrole hazarda, izrada katastra erozivnih područja Srbije, katastra bujičnih tokova, katastra izvedenih protiverozivnih radova i karte seizmo - rizika, kao i uvođenje sistema civilne zaštite. U zaključcima je navedena i potreba za kvalitetnim stručnim kadrom na lokalnom nivou, investiranjem u preventivne mere zaštite u jedinicama lokalne samouprave, te potreba lokalnih samouprava za povećanjem nadležnosti u pojedinim oblastima i aktivnim uključivanjem lokalnih zajednica u izradu Nacionalne strategije upravljanja rizicima od elementarnih nepogoda. Zaključeno je i da organizacije civilnog društva treba da budu osnažene i podstaknute od države i same lokalne zajednice, kroz oblike pomaganja konkretnih projekata i aktivnosti, čiji konačni korisnici će biti lokalne zajednice.

Do zaključaka i preporuka koje su definisali na konsultativnom sastanku učesnici skupa došli su kroz tročasovni rad po sesijama, kroz izlaganja i diskusije na temu aktivnog uključivanja lokalnih samouprava i nevladinih organizacija (NVO) u mapiranje rizika, strateška i planska rešenja i sistem nadzora. Druga sesija odnosila se na usklađivanje potreba lokalnih samouprava sa nacionalnom legislativom, uz osvrt na kadrovske kapacitete i finansiranje, dok je u okviru završnog dela sastanka, koji je bio posvećen izlaganju i diskusiji o uspostavljanju sistema civilne zaštite i ulozi NVO sektora, bilo reči o donošenju i usklađivanju zakonskih i podzakonskih akata i sistemu edukacije lokalnog stanovništva.

Jedan deo definisanih zaključaka plod su prvog konsultativnog sastanka održanog na lokalnom nivou, za predstavnike civilnog sektora i opština u Podrinju, 05. marta u Banji Koviljači, na temu „Upravljanje rizicima od prirodnog hazarda na lokalnom nivou u regionu Podrinja“, u okviru komponente 2 SENSE programa – Dijalog i umrežavanje.

Učesnici II Konsultativnog sastanka

Slađana Đorđević, koordinator projekta, rekla je da je sa ovih sastanaka poslata poruka koja poziva na uključivanje svih zainteresovanih snaga i strana u dijalog za prevenciju prirodnog hazarda, koji treba da doprinese stvaranju uslova za adekvatan odgovor na pojavu prirodnog hazarda u budućnosti. Ona je dodala da je, osim toga, cilj konsultativnih sastanaka bio i da se poboljša i unapredi dijalog svih faktora koji učestvuju u odlučivanju o pitanjima vezanim za upravljanje rizicima od prirodnog hazarda i upravljanje životnom sredinom.

Zaključci definisani na ovim sastancima biće u najkraćem roku prosleđeni Ministarstvu poljoprivrede i zaštite životne sredine Republike Srbije, Ministarstvu javne uprave i lokalne samouprave Republike Srbije, Ministarstvu unutrašnjih poslova Republike Srbije, Kancelariji za pomoć poplavljenim područjima, Skupštinama opština u regionu Podrinja, Kancelariji Vlade Srbije za saradnju sa civilnim društvom, Privrednoj Komori Srbije, Regionalnom centru za životnu sredinu, Beograd i Švedskoj razvojnoj agenciji – SIDA, koja je finansijski podržala sprovođenje konsultativnog procesa i

Učesnici II Konsultativnog sastanka

ostalim aktivnosti u okviru projekta „Dijalog za prevenciju prirodnog hazarda“.

Na konsultativnom sastanku „Aktivna lokalna zajednica u upravljanju rizicima od prirodnog hazarda“, pored predstavnika organizacija civilnog društva (OCD) iz regiona Podrinje, učestvovali su i predstavnici OCD dobitnica SENSE grantova iz drugih delova Srbije, predstavnici lokalnih samouprava Mali Zvornik, Ljubovija, Šabac, Osečina i Loznica, predstavnici republičke Kancelarije za obnovu poplavljenih područja, Stalne konferencije gradova i opština, Republičkog hidrometeorološkog zavoda i Privredne komore Srbije iz Beograda.

Siniša Mitrović, Privredna komora Srbije

Gost – domaćin konsultativnog sastanka, Siniša Mitrović, savetnik u Privrednoj komori Srbije, koji je svojim polučasovnim izlaganjem dodatno skrenuo pažnju učesnika na značaj problematike kojom se projekat bavi, istakao je činjenicu da nijedna lokalna samouprava u Srbiji, ni godinu dana nakon katastrofalnih nepogoda, nije ispunila svoju zakonsku obavezu i napravila planove za zaštitu stanovništva od elementarnih nepogoda. On je

podsetio na reči Marka Blagojevića, direktora Kancelarije za obnovu i pomoć poplavljenim područjima, da su džaba sve investicije ukoliko nove kuće i obnovljenu infrastrukturu ostavljamo pod rizikom od nepogoda.

Učesnici II Konsultativnog sastanka

Drugi konsultativni sastanak, održan u okviru Komponente 3 SENSE programa – Dijalog i umrežavanje, koji sprovodi Regionalni centar za životnu sredinu (REC), a realizuju Unija ekologa UNEKO, Omladinsko udruženje „Naša Ljubovija“ i „Eko Drina“ Mali Zvornik, završen je uz snažnu poruku da „ono što bacamo u reku već sutra reka može doneti pred naša vrata“ i poziv na odgovornost i odricanje od egoizma i sebičnosti.

Učesnici II Konsultativnog sastanka

Predlog Plana upravljanja rizikom od prirodnog hazarda za opštine Mali Zvornik i Ljubovija prošao Javnu raspravu

Zainteresovana javnost u Malom Zvorniku i Ljuboviji pozitivno je ocenila predlog Plana upravljanja rizikom od prirodnog hazarda za opštine Mali Zvornik i Ljubovija, koji je javnosti predstavljen 08. juna na javnim raspravama u ciljnim opštinama.

Dokument je u Malom Zvorniku predstavila glavni koordinator projekta Slađana Đorđević, a u Ljuboviji Nebojša Aleksić, koordinator projekta za tu opštinu. Nakon izlaganja od strane koordinatora i članova ekspertskeg tima,

Prezentacija Plana na Javnoj raspravi

otvorena je diskusija na plan. Primedbi na dokument nije bilo, a pozitivne ocene prisutni su dali inicijativi izrade ovakvog dokumenta.

Javnim raspravama su prisustvovali članovi tima – obrađivači plana, predstavnici opštinskih uprava, lokalni koordinatori, predstavnici OCD.

Predlog ovog dokumenta javnosti je bio dostupan nekoliko dana pre javne rasprave, putem zvaničnih internet prezentacija opština Mali Zvornik i Ljubovija, koje su oglasile javne rasprave o dokumentu. Nakon javne rasprave, dokument je dalje u proceduri usvajanja od strane opštinskih veća obe opštine.

Plan upravljanja rizikom od prirodnog hazarda za opštine Mali Zvornik i Ljubovija izrađen je u okviru projekta „Dijalog za prevenciju prirodnog hazarda“. Dokument sadrži detaljnu analizu stanja na terenu u obe opštine u pogledu ugroženosti od prirodnog hazarda, ocenu ranjivosti i predloge mera za prevenciju rizika. Izrađen je po principu participativnog pristupa, uz učešće predstavnika opština, javnih preduzeća, civilnog sektora i drugih zainteresovanih strana, koji su u izradi dokumenta učestvovali kroz članstvo i rad u radnim grupama.

Sastanak radnih grupa Mali Zvornik i Ljubovija

Održana Završna konferencija projekta „Dijalog za prevenciju prirodnog hazarda“

Završna konferencija projekta „Dijalog za prevenciju prirodnog hazarda“, koji je u proteklih deset meseci realizovan na području opština Mali Zvornik i Ljubovija, održana je u Banji Koviljači u utorak 09. juna 2015. godine.

Konferenciji su prisustvovali predstavnici opština Mali Zvornik, Ljubovija i Loznica, predstavnici nevladinih organizacija iz Podrinja, predstavnici sektora za vanredne

Učesnici završne konferencije projekta

Učesnici završne konferencije projekta

situacije, mediji i svi članovi projektnog tima. Završna konferencija bila je posvećena dostupnim izvorima finansiranja u oblasti zaštite životne sredine i upravljanja rizicima od prirodnog hazarda, institucionalizaciji mreže NVO u regionu i prezentaciji projektnih rezultata sa akcentom na budućim akcijama.

Učesnici završne konferencije projekta

Mr Sandra Knežević

Dostupne fondove i prioritete koji će biti finansirani kroz IPA i druge fondove EU izložila je Mr Sandra Knežević sa akcentom o preusmeravanju sredstava na prioritete prevencije od prirodnog hazarda, i kroz izlaganje motivisala predstavnike NVO i lokalnih zajednica da se redovno informišu, da prate konkurse i ojačaju kapacitete za apsorbovanje dostupnih sredstava.

Učesnicima konferencije, među kojima su bili svi koji su tokom deset meseci trajanja projekta dali pun

doprinos njegovoj realizaciji, bilo kao članovi tima ili kao zainteresovane strane, zahvalili su se koordinatori projekta Slađana Đorđević, Miloš Kostić i Nebojša Aleksić.

Koordinatori projekta

Završnica konferencije obeležena je potpisivanjem memoradnuna o saradnji između organizacija civilnog društva iz Malog Zvornika, Ljubovije, Osečine i Šapca, a ovom memorandumu će se pridružiti i nevladine organizacije iz Krupnja.

Uputstvo za izradu mapa ranjivosti od prirodnog hazarda za područje opština Mali Zvornik i Ljubovija

Rezultat izrade Plana upravljanja rizikom od prirodnog hazarda je i brošura „Uputstvo za izradu mapa ranjivosti od prirodnog hazarda za područje opština Mali Zvornik i Ljubovija“. Brošura sadrži osnovne pojmove u oblasti mapiranja rizika i kartiranja i uputstvo za metodološki pristup mapiranju rizika i izrade mapa rizika, odnosno ranjivosti od prirodnog hazarda. Osim u štampanom obliku dostupna je i u elektronskoj formi, na internet prezentaciji projekta „Dijalog za prevenciju prirodnog hazarda“ – www.prirodnirizici.rs.

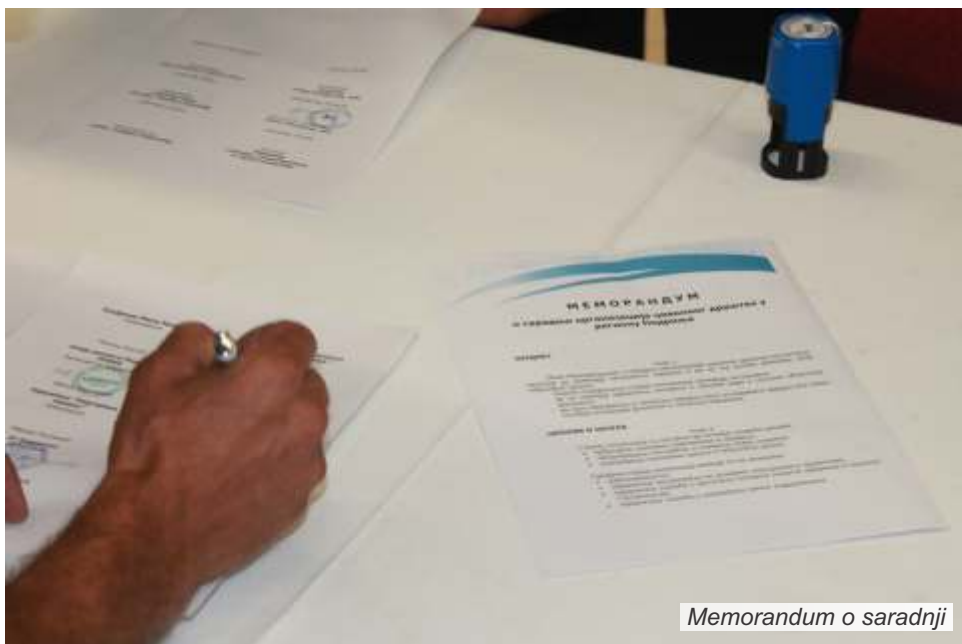

Potpisan Memorandumom o saradnji organizacija civilnog društva u Podrinju

Na Završnoj konferenciji projekta „Dijalog za prevenciju prirodnog hazarda“, 09. juna u Banji Koviljači, predstavnici 13 nevladinih organizacija iz Podrinja potpisali su Memorandum o saradnji, čime su i formalno odlučile da razvijaju programsku saradnju i da na toj osnovi razvijaju svoje međusobne odnose.

Ovakvo opredeljenje potpisnice su zasnovale na saznanju da ih povezuju zajednički interesi i ciljevi rada u sličnim oblastima delovanja i da kroz programsku i tehničku saradnju mogu ostvarivati zajedno ili svaki posebno uspješnije rezultate u lokalnoj zajednici.

Zajedničke programske aktivnosti ostvarivaće se naročito u oblasti

Memorandum o saradnji

unapređenja i zaštite životne sredine, primene načela i principa održivog razvoja, zaštiti i održivom korišćenju prirodnih resursa, unapređenju dostupnosti informacija od javnog značaja, jačanju lokalne zajednice za adaptivni odgovor na klimatske promene.

Potpisnici Memoranduma o saradnji

Potpisnici Memoranduma o saradnji

Partneri na projektu "Dijalog za prevenciju prirodnog hazarda"

Unija ekologa "Uneco" Beograd

Požeška 83a, 11030 Beograd

Tel: +381 11 3541439

Fax: +381 11 3541453

e-mail: centar.uneco@gmail.com

web: www.uneco.rs

Omladinsko ekološko udruženje
"Naša Ljubovija" Ljubovija

Stojana Čupića 16, 15320 Ljubovija

Tel: +381 64 338 4218

e-mail: office@nasaljubovija.co.rs

web: www.nasaljubovija.co.rs

NVO „EKO-DRINA“ Mali Zvornik

Ribarska 19, 15318 Mali Zvornik

Tel/fax : 015/471-940
063/503 573

e-mail: ekodrinamzv@gmail.com

web: www.prirodnirizici.rs

Jezero Perućac, izvor:www.drina-reka.com

Projekat “Dijalog za prevenciju prirodnog hazarda” izabran je u drugom krugu dodele grantova za projekte organizacija civilnog društva u Srbiji koji je sproveo Regionalni centar za životnu sredinu za Centralnu i Istočnu Evropu (REC), Kancelarija u Srbiji, uz podršku Švedske agencije za međunarodni razvoj i saradnju (SIDA).

Poziv za dodelu grantova je organizovan u okviru programa SENSE
(Program podrške organizacijama civilnog društva u oblasti zaštite životne sredine).

Program ima za cilj jačanje organizacija civilnog društva i promovisanje njihovog većeg učešća u procesima donošenja odluka po pitanjima životne sredine. Ovim REC i SIDA žele da doprinesu boljem upravljanju u oblasti životne sredine i donošenju odluka baziranih na konsenzusu.

S obzirom na intenzivno donošenje novih zakona i politika u oblasti životne sredine, transparentnost i uključivanje javnosti i civilnog sektora u ovaj proces je ključan uslov za adekvatnu primenu pomenutih zakona i politika. Uloga organizacija civilnog društva je, u tom pogledu, presudna.

SENSE program ohrabruje organizacije civilnog društva da se aktiviraju u pogledu učešća u donošenju odluka, promovišu rešenja za probleme u životnoj sredini i intenzivnije lobiraju kod donosilaca odluka za održive razvojne programe i integrisanje održivih aspekata u razvojne planove u oblastima gde rade i žive.

Program je vredan 2.2 miliona evra.

